

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΥΠΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ: ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΤΑΞΗ: Α΄

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Κείμενο

Κωστής Παλαμάς (1859-1943)

[Των είκοσί μου χρονώ θύμηση μ' ευφραίνεις]

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

[Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές (εκτός του 1^α). Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή]

ΘΕΜΑ 1.

ΘΕΜΑ 1α

α) Σ

β) Λ

γ) Σ

δ) Λ

ε) Λ

Τεκμηρίωση (δε ζητείται από τους μαθητές):

α) Στίχοι 1, 4, 7.

β) Η 3η στροφή του ποιήματος.

γ) Η 1^η και 2^η στροφή του ποιήματος.

δ) Στίχος 8.

ε) Ολόκληρο το ποίημα με επικεφαλής τον 1^ο στίχο.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 1β

Ο νέος του κειμένου περπατάει σαν να χορεύει μέσα στην πρωινή φύση, σταματά για να πιει νερό, συνθέτει ποίηση, προσδοκά να εμφανιστεί η αγαπημένη του στο παράθυρό της. Για τον ποιητή ο νέος, σαν άνοιξη μέσα στο καλοκαίρι, συνιστά την προσωποποίηση της ευτυχισμένης νιότης που έχει μπροστά της τη ζωή, τη συγγραφή, τον έρωτα.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 2.

ΘΕΜΑ 2α

Στο κείμενο κυριαρχούν το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο και η υποτακτική. Το ενδιαφέρον είναι ότι το β' ενικό ισοδυναμεί με το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο. Σαν σε διάλογο ο ώριμος στην ηλικία ποιητής απευθύνεται στον νεαρό εαυτό του και θυμάται με αγαλλίαση τη νιότη του καθιστώντας το κείμενο οικείο και παραστατικό. Με την υποτακτική έγκλιση προτρέπει τον εαυτό του να θυμηθεί την ευτυχία των είκοσι χρόνων του με χαρούμενη νοσταλγία και αισθητοποιείται ο πόθος του να βιώσει με τη θύμηση τις χαρές της νιότης.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 2β

Παρομοιώσεις:

- «κ' η εξοχή, γιορτή»: η καλοκαιρινή ελληνική εξοχή μοιάζει με γιορτή
- «Το αμπέλι θησαυρός»: το αμπέλι, μέσα στον Αύγουστο, είναι ένας «θησαυρός» από σταφύλια
- «Χορός το βήμα σου»: ο εικοσάχρονος άνδρας περπατά ευλύγιστα και ξένοιαστα, σαν να χορεύει
- «νεράκι πίνεις, και είν' αρχή ζωής μακαρισμένης»: ακόμη και το νερό που πίνει ο νέος συμβολίζει το ότι έχει μπροστά του μια ευτυχισμένη ζωή

- η «πολυαγαπημένη» σαν «τον ήλιο που θ' ανατείλη»: η πολυαγαπημένη κοπέλα παρουσιάζεται σαν το δυνατό φως του ήλιου στα μάτια του ερωτευμένου νέου, ταυτίζεται με την ανατολή
- «ν' ανοίξη ένα παράθυρο, των ουρανών η πύλη»: το παράθυρο του σπιτιού της κοπέλας που θα ανοίξει, θα αποκαλύψει στον νέο το αγαπημένο πρόσωπο που προσδοκά να δει και θα του ανοίξει την ουράνια πύλη της ερωτικής ευτυχίας.

Ο μαθητής θα ερμηνεύσει νοηματικά κάθε παρομοίωση που θα παραθέσει. Ως γενική αισθητική λειτουργία θα ήταν σκόπιμο να αναφέρει την παραστατική εξωτερίκευση και την εύστοχη αποτύπωση συμπεριφορών, στοχασμών και συναισθημάτων μέσω των παρομοιώσεων.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3.

A. Δειγματικό κείμενο σε συνεχή λόγο:

Διάβασα πριν από λίγο ένα ποίημα του Παλαμά στο οποίο μας παρουσιάζει με χαρούμενη νοσταλγία τη νεότητά του. Πόσα έχουν αλλάξει από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα! Οι εικοσάρηδες του σήμερα δεν περπατούν αμέριμνοι στην εξοχή. Τρέχουν συνεχώς για να προλάβουν: να προλάβουν τις ευκαιρίες για σπουδές, για δουλειά, για αγορές, για ταξίδια, για ερωτικές σχέσεις. Ο σύγχρονος πολιτισμός τούς προσέφερε ανέσεις, τους φόρτωσε όμως με περίσσιο άγχος και ανασφάλεια.

Στον ανταγωνιστικό κόσμο μας η σταδιοδρομία και η επιτυχία αποτελούν προτεραιότητα. Το φάσμα της ανεργίας απειλεί τους νέους, οι δουλειές τους συχνά δεν τους εξασφαλίζουν ανεξαρτησία και αναγκάζονται να μένουν με τους γονείς τους χωρίς να μπορούν να κάνουν οικογένεια.

Έχουν, βέβαια, μεγάλη άνεση με την τεχνολογία, συχνά μάλιστα φτάνουν ως την εμμονή. Δεν περιμένουν πια να ανοίξει «σαν την πύλη του ουρανού» το παράθυρο για να δουν την αγαπημένη τους. Κάνουν chat, στέλνουν sms ή ανεβάζουν μηνύματα, κείμενα, φωτογραφίες στο Instagram, στο Twitter και στα άλλα μέσα

κοινωνικής δικτύωσης. Έχουν πολλές επιλογές φίλων και ερωτικών συντρόφων. Άλλοτε αναζητούν την απομόνωση κουρασμένοι από την υπερπροσφορά της τεχνολογίας. Πόσο βαθιά ή επιφανειακά είναι, όμως, τα συναισθήματα και οι σχέσεις που τους ενώνουν με τους γύρω τους; Και τελικά, πόσο ευτυχισμένοι είναι οι νέοι του σήμερα;

B. Περίγραμμα Απάντησης: Σε ένα οργανωμένο και βιωματικό κείμενο οι μαθητές/τριες μπορούν να αναφερθούν ενδεικτικά στο προφίλ του σύγχρονου νέου με τα ενδιαφέροντα (και την εμμονή, ενίοτε) με την τεχνολογία, τις πολλές ευκαιρίες για σπουδές, μετακίνηση και εργασία που του δίνει ο σύγχρονος πολιτισμός, τις δυνατότητες για ερωτική αναζήτηση και σύναψη σχέσεων, την προτεραιότητα στη σταδιοδρομία σε σχέση με τη δημιουργία οικογένειας, τα οικονομικά προβλήματα κλπ. Θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν και τη σύγκριση με τον νέο του κειμένου για να αναδείξουν ομοιότητες και διαφορές.

Μονάδες 40